

SLOVENAČKO – SRPSKI
SRPSKO – SLOVENAČKI
REČNIK

doc. dr Maja Đukanović

SLOVENSKO – SRBSKI
SRBSKO – SLOVENSKI
SLOVAR

2022.

Izdavač
Miba books, DOO
Dušana Vukasovića 33, Beograd

Za izdavača
Miloš Seferović

Urednik
Žana Jevtić

Priprema za štampu
Aleksandar Petrović

Plasman za Srbiju
011/713-80-36
065/2783-448

Tiraž
1.000 primeraka

Štampa
Neven, Beograd
www.mibabooks.rs

Sadržaj

Izgovor	5
Fonetika	5
Slovenačko-srpski rečnik Slovensko-srbski slovar.....	9
Kratak pregled gramatike slovenačkog jezika.....	217
Srpsko-slovenački rečnik Srbsko-slovenski slovar.....	241

IZGOVOR

U slovenačkom jeziku reči se u većini slučajeva izgovaraju onako kako su napisane, osim nekih manjih izuzetaka.

FONETIKA

Slovenačko pismo - abeceda - ima 25 grafema kojima obeležavamo 29 fonema:

A B C Č D E F G H I J K L M N O P R S Š T U V Z Ž

Grafemom **E** beleže se otvoreno i zatvoreno E, kao i poluglasnik.

Grafemom **O** beleže se otvoreno i zatvoreno O. Kombinacijom grafema **D** i **Ž** beleži DŽ.

(U srpskoj varijanti latinične azbuke postoje još i grafeme Č DŽ Đ LJ NJ kojih u slovenačkoj abecedi nema.)

U udžbenicima i stručnim tekstovima koristimo određene grafičke znake:

- / OSTRIVEC može stajati iznad svih samoglasnika, označava dužinu, a iznad E i O označava još i zatvorenost.
- \ KRATIVEC može stajati iznad svih samoglasnika, označava kratkoću, a ponekad otvorenost E i O
- ^ STREŠICA stoji samo iznad E i O, označava dužinu i otvorenost

U ovom priručniku su reči na slovenačkom akcentovane da bi bilo olakšano čitanje. Naime, pošto nema jedinstvenog i čvrstog pravila o akcentovanju, potrebno je proveriti akcentat za svaku reč posebno.

U uobičajenom pisanom tekstu se akcenti ne stavljaju!

Oni su ovde dati samo zbog lakšeg izgovora.

VOKALSKI SISTEM

Samoglasnici mogu biti dugi ili kratki. Dugi samoglasnici su uvek naglašeni, kratki mogu biti naglašeni ili nenaglašeni. Poluglasnik je kratak, može biti naglašen ili nenaglašen. Od izgovora srpskih samoglasnika razlikuju se samo *e* i *o*. Oni se mogu izgovoriti:

e	dugo, veoma otvoreno	<i>têta čêlo</i>
	dugo, veoma zatvoreno	<i>dêlo povêst</i>
	kratko	<i>posvêt rumèn</i>
	nenaglašeno (slično poluglasniku)	<i>mesó medvêd</i>
	poluglasnik	
	(na mestu srpskog nepostojanog a)	<i>pês vês</i>
	(stoji u nenaglašenom slogu gde u zavisnim padežima ispada)	<i>lôvec pések dóber</i>

o	dugo, otvoreno	<i>kôza rôka</i>
	dugo, zatvoreno	<i>sónce šóla</i>
	kratko, naglašeno	<i>potòp odhòd</i>
	nenaglašeno	<i>zasovrážiti</i>

U slovenačkom postoji poluglasnik. Svi vokali su oralni.

KONSONANTSKI SISTEM

Konsonantski sistem slovenačkog jezika veoma je sličan srpskom. U slovenačkom su nepoznati samo Ć i Đ, a na njihovim pozicijama stoje Č/J, odnosno Tj/Dj:

sveća : sveča međa : meja
cveće : cvetje lađa : ladja

DŽ – nema ga u abecedi, ali se čuje u izgovoru, kao i u srpskom:

džezva učbenik /udžbenik/

LJ/NJ – palatali (prednjenempčani) LJ i NJ beleže se kom-

binacijom 2 grafeme, a tako se ispred samoglasnika i izgovaraju:
Ljubljana dovoljenje njen

Ispred suglasnika i na kraju reči izgovaraju se kao obični ili umekšani L i N:

prijatelj prijateljski Kranj kranjski

Dakle, LJ i NJ su kombinacije dva slova, a nisu po jedno kao u srpskom.

L – kad se nalazi ispred samoglasnika izgovara se [l]:
lektor literatura slovnica

na kraju reči i ispred suglasnika izgovara se uglavnom kao bilabijalno [w] ili kao vokal [u]:

žal šel stanoval popoldne

izuzeci od ovog pravila (grafema l se nalazi ispred suglasnika ili na kraju reči, ali se izgovara [l], a ne [w] ili [u]):

gen. mn. imenica na -la, -lo i njihovim izvedenicama
šola šolski darilo darilce

instr. mn. -mi
z živalmi

strane reči i mena:

glagol vokal Vilko Pavel

V – [v] ispred samoglasnika
voda Vera živim

[u] iza samoglasnika, iza r, ujedno na kraju reči ili ispred suglasnika

nov prav obrv delavski

[w] na početku reči, ispred suglasnika
vlak vrata vprašati

[u] u sredini suglasničkog skupa
predvsem predvčerašnjim

U ovom priručniku je između uglastih zagrada napisan izgovor reči u kojima se umesto zapisanih *v* i *l*, izgovara [u] ili [dvousneno u].

R na početku reči, između dva suglasnika čuje se i poluglasnik:

rdeč rjav vrh vrsta

PRAVOPIISNI PRINCIPI

Slovenački pravopis je u načelu morfološki, a srpski fonološki. U morfološkim pravopisima po pravilu se beleže glasovne promene na granici osnovne i nastavka:

Šrbija > srbski
težek > težka
sladek > sladkor

Suglasnici na kraju reči gube zvučnost:

grad [grat] mož [moš]

AKCENAT

Srpski akcenti imaju razliku u intenzitetu i kvalitetu, tonu (silazni i uzlazni), akcentuacija je delimično slobodna.

Mesto akcenta u slovenačkom jeziku nije fiksirano. On može biti na početnom ili krajnjem slogu, ili u sredini reči.

Akcenat može biti:

STALAN - uvek na istom slogu jedne reči u različitim oblicima

NESTALAN - pomera se sa sloga na slog u različitim oblicima iste reči.

Sve slovenačke reči svrstavaju se u četiri akcenatska tipa:

NEPOMIČNI NA OSNOVI

lípa, lípe, lípi, lípo, lípi, lípo

POMIČNI

pôtok, potóka, potóku, pôtok, potóku, potókom

MEŠOVITI

dár, darú, dáru, dár, dáru, dárom

ULTIMNI

temá, temé, temí, temó, temí, temó

Nepomični na osnovi je stalan naglasni tip. Pomični naglasni tip sadrži reči čiji akcenat prelazi na drugi slog gde ostaje do kraja deklinacije. Kod mešovitog se akcenat pomera pa onda vraća na osnovu. Ultimni u osnovi ima poluglasnik.

SLOVENAČKO – SRPSKI
REČNIK

SLOVENSKO – SRBSKI
SLOVAR

A

- a2 *medm.* da li
abonma -ja *m* abonman, pretplata
absoluten -tna -o *prid.* apsolutan
adijo *medm.* do viđenja, zbogom
ajda -e ž heljda
aktovka -e ž aktentašna
aktualen -lna -o *prid.* aktuelan
akustičen -čna -o *prid.* akustičan
akvarij -a *m* akvarijum
alarmanten -tna -o *prid.* alarmantan
alergičen -čna -o *prid.* alergičan
algebrski -a -o *prid.* algebarski
alkoholen -lna -o *prid.* alkoholn
alkoholizem -zma *m* alkoholizam
alpinist -a *m* alpinista, planinar
alpinističen -čna -o *prid.* alpinistički, planinarski
alpinistka -e ž alpinistikinja, planinarica
alpinizem -zma *m* alpinizam, planinarstvo
alternativen -vna -o *prid.* alternativen
amaterizem -zma *m* amaterizam
ambient -a *m* ambijent, atmosfera, sredina, okolina
ambulanten -tna -o *prid.* ambulantan
amen *medm.* amin (kod pravoslavaca), amen (kod katolika)
aminokislina -e ž aminokiselina
ampak1 *prisl.* ali; ama (rečca za izražavanje čuđenja, ljutnje)
ampak2 *vez.* ali, nego
analitičen -čna -o *prid.* analitički, analitičan
analitik -a *m* analitičar
anarhičen -čna -o *prid.* anarhičan
anarhističen -čna -o *prid.* anarhističan
anekdota -e ž anegdota
anestezist -a *m* anesteziolog
angažma -ja *m* angažman
angel -a *m* anđeo
angelski -a -o *prid.* anđeoski
angleščina -e ž engleski jezik
angleški -a -o *prid.* engleski
ansambel -bla *m* ansambl
ansambelski -a -o *prid.* ansamblski
antičen -čna -o *prid.* antički

antikvariat -a *m* antikvarnica
antikviteta -e *ž* antikvitet
apartma -ja *m* apartman
apartmajski -a -o *prid.* apartmanski
aplavdirati -am *nedov.* aplaudirati, tapšati
aplavz -a *m* aplauz
apnen -a -o *prid.* krečni
apnenec -nca *m* krečnjak
apneti -im *nedov.* zakrečavati
apniti -im *nedov.* đubriti krečom
apno -a *s* kreč
ara -e *ž* kapara
arabski -a -o *prid.* arapski
arabščina -e *ž* arapski jezik
aranžma -ja *m* aranžman
arhaizem -zma *m* arhaizam
aristokracija -e *ž* aristokratija
aritmetičen -čna -o *prid.* aritmetički
aritmetik -a *m* aritmetičar
armada -e *ž* vojska
aroganca -e *ž* arogancija, oholost
artikel -kla *m* artikal
artiljerija -e *ž* artiljerija
arzenal -a *m* arsenal
aseptičen -čna -o *prid.* aseptičan
asimetričen -čna -o *prid.* asimetričan
asistenca -e *ž* asistencija
asociacija -e *ž* asocijacija
astmatičen -čna -o *prid.* astmatičan
astronavt -a *m* astronaut
ata -a/-e *m* tata
atrij -a *m* atrijum; srčana pretkomora
avantgarda -e *ž* avangarda
avba -e *ž* kapa u gorenjskoj narodnoj nošnji
avdicija -e *ž* audicija
avditorij -a *m* auditorijum
aviacija -e *ž* avijacija
avkcija -e *ž* aukcija
avla -e *ž* aula
avstralski -a -o *prid.* avstralijski
avstrijski -a -o *prid.* avstrijski
avstro-ogrski -a -o *prid.* austrougarski
avša -e *ž* glupača
avt -a *m* aut

avtentičen -čna -o *prid.* autentičan, verodostojan
avto -a *m* auto, automobil
avtobus -a *m* autobus
avtocesta -e *ž* auto-put
avtoelektričar -ja *m* auto-električar
avtogol -a *m* autogol
avtogram -a *m* autogram
avtohton -a -o *prid.* autohton
avtokarta -e *ž* auto-karta
avtoklepar -ja *m* auto-limar
avtoličar -ja *m* auto-lakirer
avtomat -a *m* automat
avtomatizem -zma *m* automatizem
avtomatski -a -o *prid.* automatski
avtomehaničar -a *m* auto-mehaničar
avtomobil -a *m* automobil
avtomobilski -a -o *prid.* avtomobilski
avtopralnica -e *ž* servis za pranje avtomobila
avtoprevoznik -a *m* auto-prevoznik
avtor -ja *m* autor
avtoritaren -rna -o *prid.* avtoritaran
avtoriteta -e *ž* avtoritet
avtoservis -a *m* auto-servis
avtostop -a *m* auto-stop
avtošola -e *ž* auto-škola
avtoštopar -ja *m* auto-stoper
avtoštoparka -e *ž* auto-stoperka
avtovlak -a *m* auto-voz

B

baba -e *ž* starija žena, baba; mlađa žena, zgodna žena;
muškarac kukavica
babica -e *ž* baka; babica, akušerka
babiški -a -o *prid.* akušerski
babjeverstvo -a *s* sujeverje
bahač -a *m* hvalisavac, razmetljivac
bahati se -am se *nedov.* hvalisati se, razmetati se
baje *prisl.* tobože, navodno
bajesloven -vna -o *prid.* mitološki
bajeslovje -a *s* mitologija
bajta -e *ž* kučerak; (razgovorno) kuća

- bakanalije** -lij *ž mn.* bahanalije, pijanka
baker -kra *m* bakar
bakla -e *ž* baklja, buktinja
bakren -a -o *prid.* bakarni
bala -e *ž* bala, svežanj; devojačka sprema, miraz
balanca -e *ž* upravljač kod bicikla, motora
baldrijan -a *m* valerijan, odoljen, macina trava
baletnik -a *m* baletan
bančen -čna -o *prid.* bankovni; bančin; bankarski
bančnik -a *m* bankar
bančništvo -a *s* bankarstvo
banja -e *ž* kada
banjica -e *ž* kadica za kupanje dece
bankir -ja *m* bankar
bankovec -vca *m* papirna novčanica
barantati -am *nedov.* cenčati se
barbar -ja *m* varvarin
barbarizem -zma *m* varvarizam
bareta -e *ž* beretka (kapa)
barje -a *s* močvara, podvodno zemljište
barka -e *ž* brodić, barka
baročen -čna -o *prid.* barokni
barometer -tra *m* barometar
barva -e *ž* boja
barvar -ja *m* farbar, bojadžija
barvati -am *nedov.* bojiti, farbati
barven -vna -o *prid.* u boji
barvica -e *ž* bojica
barvilo -a *s* bojilo
basati bašem *nedov.* puniti, nabijati, trpati
basati se bašem se *nedov.* halapljivo jesti, trpati u sebe
bati se bojim se *nedov.* bojati se, plašiti se
bavbav -a *m* bauk, strašilo
bazilika -e *ž* bazilika; bosiljak
bebast -a -o *prid.* budalast, sulud
bebček -čka *m* maloumnik, glupan
bebec -bca *m* maloumnik, glupan
bedak -a *m* budala, glupak
bedarija -e *ž* glupost, budalaština
bedeti -im *nedov.* bdeti; biti budan
bedro -a *s* bedro, batak
begati -am *nedov.* trčkarati tamo-am; zbunjivati
begunec -nca *m* begunac; emigrant; izbeglica
begunski -a -o *prid.* izbeglički

- bel -a -o *prid.* beo
belec -lca *m* belac, čovek bele rase
beležka -e *ž* zabeleška; beležnica, notes
belilen -lna -o *prid.* koji se odnosi na beljenje, koji služi za beljenje
beliti -im *nedov.* krečiti; začinjavati (mašču, uljem)
beljak -a *m* belance
beljakovina -e *ž* belančevina
beločnica -e *ž* beonjača
belolas -a -o *prid.* sedokos
beluš -a *m* špargla
bencin -a *m* benzin
Benetke -netk *ž mn.* Venecija, Mleci
berač -a *m* prosjak
beračiti -im *nedov.* prositi
beraški -a -o *prid.* prosjački, sirotinjski
berilo -a *s* čitanka; citat iz Biblije
berivka -e *ž* mlada zelena salata
beseda -e *ž* reč
besedičiti -im *nedov.* torokati, naklapati
besedilo -a *s* tekst
besedišče -a *s* leksika, rečnički fond
besedje -a *s* leksika, rečnički fond
besedoslovje -a *s* leksikologija, etimologija
besedotvorje -a *s* tvorba reči
bevsinati -am *nedov.* kevtati
bezati -am *nedov.* džarati, čačkati, zadirkivati
bezeg -zga *m* zova
bezgavka -e *ž* limfna žlezda
bezgov -a -o *prid.* zovin
bežen -žna -o *prid.* letimičan
bilanca -e *ž* bilans, završni račun
biljard -a *m* bilijar
binkošti -i *ž mn.* Duhovi, Trojice
birma -e *ž* krizma (vrsta katoličkog obreda)
bistven -a -o *prid.* suštinski, bitan
bistvo -a *s* suština, bit
biti1 sem *nedov.* biti, postojati
biti2 bijem *nedov.* biti, kucati, otkucavati, udarati, lupati
bitje -a *s* biće
bivati -am *nedov.* stanovati, živeti
bizgec -a *m* glupan
blaginja -e *ž* blagostanje
blago -a *s* roba; materijal, tkanina

- blagor** -gra *m* dobrobit, dobro (obično s odredbom)
blagoven -vna -o *prid.* robni
blato -a *s* blato, glib; izmet
blazina -e *ž* jastuk, dušek
blazinica -e *ž* jagodica (na prstu)
blazneti -im *nedov.* ludeti; ludovati
blaznež -a *m* ludak
blaznost -i *ž* duševna bolest, ludilo; ludost
blažilen -lna -o *prid.* koji olakšava, ublažava, smiruje
bledičen -čna -o *prid.* bledunjav
blejski -a -o *prid.* bledski; sa Bleda
blekniti -em *dov.* lupiti, reći nešto glupo
blesteč -a -e *prid.* blistav, sjajan
blesti bledem *nedov.* buncati, trabunjati
bleščati (se) -im (se) *nedov.* bleštati
bleščica -e *ž* šljokica
blisk -a *m* munja; blesak
bliskati -am *nedov.* svetlucati
bliskati se -am se *nedov.* sevati
blišč -a *m* blesak, raskoš
bližati se -am se *nedov.* približavati se
bližina -e *ž* blizina
bližnjica -e *ž* prečica
bljuvati -am *nedov.* povraćati
boben -bna *m* bubanj
bobenček -čka *m* bubnjić; bubna opna
bober -bra *m* dabar
bobnati -am *nedov.* bubnjati, dobovati
bobneti -im *nedov.* odzvanjati, tutnjati
bobnič -a *m* bubnjić; bubna opna
bodica -e *ž* bodlja
bodičevje -a *s* bodljikava šikara, grmlje
bogastvo -a *s* bogatstvo
bohotiti se -im se *nedov.* bujati
boj -a *m* bitka, borba
bojda *prisl.* tobože, navodno
boječ -a -e *prid.* plašljiv
bojevati se -ujem se *nedov.* ratovati, boriti se
bojevitost -i *ž* borbenost
bojišče -a *s* bojište, ratište, poprište
bolan bolna -o *prid.* bolestan
boleč -a -e *prid.* bolan
bolečina -e *ž* bol
bolehati -am *nedov.* pobolevati

- bolezen -zni ž bolest
 bolgarski -a -o *prid.* bugarski
 bolgarščina -e ž bugarski jezik
 bolha -e ž buva
 bolnica -e ž bolnica; bolesnica
 bolnik -a *m* bolesnik
 bolniški -a -o *prid.* bolesnički
 bolnišnica -e ž bolnica
 bombardiran -a -o *prid.* bombardovan
 bombaž -a *m* pamuk
 bonbon -a *m* bombona
 bonboniera -e ž bombonjera
 borčevski -a -o *prid.* borački
 bore *lp prisl.* malo, tek, samo
 borovec -vca *m* bor (drvo)
 borovje -a *s* borova šuma
 borovničevac -vca *m* rakija, liker od borovnica
 borza -e ž berza
 borzen -zna -o *prid.* berzanski
 botati se -am se *nedov.* dogovarati se, cenhati se
 boter -tra *m* kum na krštenju
 botrovati -ujem *nedov.* kumovati (na kršetnju, krizmi)
 božati -am *nedov.* milovati
 Božiček -čka *m* Božič-bata
 božičen -čna -o *prid.* božični
 božjast -i ž epilepsija, padavica
 bradlja -e ž razboj (gimnastička sprava)
 brajda -e ž venjak (od vinove loze)
 bralec -lca *m* čitalac
 bralka -e ž čitateljka
 branilen -lna -o *prid.* odbramben
 branjevec -vca *m* prodavac na pijaci
 branjevka -e ž prodavačica na pijaci
 brat -a *m* (rođeni) brat
 brati berem *nedov.* čitati; brati
 bratranec -nca *m* brat od strica, ujaka, tetke
 brazgotina -e ž ožiljak
 brbrati -am *nedov.* brbljati, brboljiti
 brca -e ž šut, udarac nogom
 brcati -am *nedov.* šutirati, udarati nogom
 brcniti -em *dov.* šutnuti, udariti nogom
 breg -a *m* obala; breg
 brej -a -e *prid.* obično u ženskom rodu: bremenita (o životinjama)